

coneguda, / per la nostra mare Eva, dessabuda / ---», Fc Prats (1487, JMBover, *BiEscrBal* II, 159 44 3); no és català *sabrós*, ni crec que ho hagi estat com a variant (probablement mal llegit en la cita d'Eiximenis pel *DAG*) «Fruits *saborosos*» obra cabdal de JoCarner; *saborosament*

Assaborir [S. xv]: «sarments plantà // --- / plantant-hi, més, / per endolcir, / *assaborir* / amargor tanta / de borda planta, / lim, fem e fanc, / de terra y sanc / fets, d'animal», JRoig (*Spill*, 13471); «adore-us, oh còffrens --- / totes les riqueses / --- / qui la dolsor d'elles / bé *assaboreixen*», Jaume d'Olesa (1515, JMBover, *BiEscrBal* II, 19.54); en la Renaix. tots els bons escriptors han evitat *saborejar* calcat del cast., usant aquell mot; *DTo* 1647 (p 418a5 de l'ed de 1757; Lacav.). «--- l'Europa trontollà / --- / y *assaborint* lo tebi recort de sos abrossos, / semblava viuda dir-li: —Oh Atlàntida, ahont ets? / com solia, ahir vespre, m'endormisquí en tos brassos / ---», «ja l'anyell delitós, ab quatre passos, / de bardissa en bardissa, / *assaboreix* la jonsa que entapissa / mes dues encontrades pariones», *Ail* (I, 10a, Lesbos VII, 14 12); «*assaboria* les delícies de l'únic puro que 's permetia fumar los dies de feyna», NOLLER (*Pap*, 21), «ell estava a ses glòries, al poder *assaborir* sa rica xacolata y fumar després son cigarret», Bosch de la Tr. (*Recorts d'un Exc*, 130); «*assaborint* l'hora tranquila / he reposat en el coster / ---», Alcover (*Les Campanes*, O C, p 20)

«Tot s'ho van endur a la seva cova, udolant pel camí --- quan els va semblar que ja 'n tenien prou van començar a voltar el cabal, *assaborint* amb delit l'esperança del goig sanguinari»; «essent tan pura com quan la seva mare l'havia parida --- *assaboria*, en les mirades malicioses dels rellogats, el sensualisme de somiades delícies», Coromines (*Pressons*, 72; *La Dona Lletja* IV, 174, ja en el primer autògraf); «aquesta llengua sagrada, mare de totes les ciències, és avuy mal ensenyada y pitjor apresada y, per lo tant, poc *assaborida*», «vaig *assaborir* un sentiment de goig, semblant-me qu'era l'Ibo menos perillós pobre que ric», MrnVayreda (*Sang Nova* I, i, 6; *Puny*, I, III, 82 (69)); «hu fastig pres de l'*assaborit* mos / que l'altre pren per dolç e agre past», Ausiàs (CII, 21g). *Assaboriment* [Lacav.]; *assaboridor*; també s'havia dit *assaborar* («d'oïr, de *asaborar*, de flayrar ---», *Breviari d'Amor*, DBal, s. flayrar).

Saborir [Belvitges; dicc. Aguiló], *saborit* (S. xv, *DAG*) i cogn. *Dessaborir*, *dessaborit* [1575, OPou, *ThPu*, supra]; evitar el bàrbar castellanisme *de(s)saborit*; *dessaboriment* [Belv]; *dessaborar* *Ensaborir* (*DAG*); *ensaborar*. *Saborat* [Psalms, *DAG*]

Saber ant. síncope de *saborer*: 'amaniment': «dispensavit in pane tres solidos e mig, inter sopar et dinar, et in carne, un porc, et tres paros gallinas, et in lumen et *saber*, tres denarios» comptes del Palau comtal de Vilamajor, a. 1158 (Balari, *Orig*, 571); «letugues ab agràs o ab vinagre enayguat, o let, o verdolagues, o lecsós, o let d'amelles o *sabrer* de lenties mig cuytes e no escolades», Arnau de Vilanova (*An Sac Tarr*. xxii, 15). 'Gust, plaer': «que vasés los alegrers,

/ car tota dona ha bon *sabrer*s / con veu cavallers bornar», *Set Savis*, v 615 «--- / Ne jamás carn de tord / no li féu bon *sabrer*, / ne per null temps hom bord / li féu a sson plaer», versos d'Eiximenis, intercalats en el *Llibre de les Dones*, cap 29, f° 28v1 (cf. *EntreDL* I, 192, n 79) «*Sabrer* caldo, salsa, brodio», Ibn Wáfid, *Med Part*, 194. *Dessabreit*, cf. *dessabeit* i *dessaborit*

Consabut, calc del cast. *consabido* [Belv] no fa falta (*conegut*, *ben sabut* és com s'ha dit sempre)

Dessaber 'perdre la xaveta un vell, repapiejat' «yo no deman ab menys eficàcia la mia dona, si bé s'és vella, que les jóvens, per so com me tem que no fasen pijor que aquella, la qual yo esper que s'aurà envers mi mils que altra, qui dirà que són vell e impotent, e que ja començ a *dessaber*» («vetulus *despit* iste» en el model llatí), BMetge, ed Riquer, 114.19 de l'obreta juvenil, *La Velletona*, títol que aquest filòleg ha canviat en «Ovidi Enamorat», capritxosament, car és adaptació del *De Vetula*, a penes relacionat amb Ovidi. *Dessabut* *Ressaber* *Ressabi* [Lab], castellanisme intolerable per *regust*

CPT. Vénen a ser-ho *bensenés* men. (vol I, 740b26 ss. i n 3 i 4); *a-saber* o *ço és a saber*, passim des de Jaume I: «d'amdues parts, ço és *assaber*, de nostre avi e del Emperador», *Cròn* (Ag., 7).

CULTISMES: *Sapient* [Lab], ll. *sapiens*, -*itis*, part. actiu de *sapere*; *sapientíssim* [Belv.]. *Sapiència* [StV. centF]: «si és un hun laurador --- e fa oració --- que no se'n pot fartar, açò és *sapiència*» (*Serm* I, 149 8). *Sapiential* [Lab]. *Sàpid*, ll. *sàpidus* 'saborós'; *sapiditat*, *sapidesa* *Insipid* [Lacav.], ll. *insipidus*, negatiu de *sapidus*, amb degradació de la vocal breu; *insipidesa* [Lab]. *Insipient*, *insipiència* *Respiscència* [Lacavalleria].

Savi [origens]: només aproximadament correspon al ll. *sapidus* (que altrament només és mot del ll tardà, i significa rarament 'prudent, virtuos', però més aviat 'saborós'), car l'en separa clarament la fonètica, i és mot poc important en llatí, mentre que en romanç és mot essencial de l'idioma, d'ús general en totes les èpoques. De *SAPIDUS* provenen certament el cast. *sabio* i port mod. *sábio* (abans *saibo*, C. Michaelis, *KJRPb* IV, 339), però bé es pot dir que no ha deixat cap descendència en català²

Tant el cat. *savi* com oc *savi*, fr. *sage* i it. *sàvio* [freqüent en Boccaccio, Dante etc.: «e fè pianger di se i folli e i *savi*», *Paradiso* v, 71; *Inferno* IV, 14, una vintena de ratlles de fraseologia moderna en el Petrocchi] parteixen indiscutiblement d'una base *SABIUS del llatí vg.; en totes aquestes llengües és mot essencial i constant de l'idioma, i en cap de les quatre la seva forma no és compatible amb *SAPIDUS*; ni la -v- del català, de la llengua d'oc i de l'it. no poden venir d'una -p- sinó de -b-, ni la ġ sonora del francès hi seria compatible (cf. *sache* *SAPIAT*, *seiche* *SEPIA*, *ache* *APIUS*); d'altra banda -*IDUS* hauria conservat la -D- en it. i en francès, i hauria donat *zeu* (f. *zea*) en català; l'oposició en francès amb el tractament de *tiède* *TEPIDUS*, *maus-sade* *MALE* *SAPIDUS*, *roide* *RIGIDUS* etc. salta a la vista;